

ఓం సమర్థ సద్గురు శ్రీ సాయినాథాయ నమః

శ్రీ సాయి లీలామృతము

అధ్యాయము - 7

సకల సాధుస్వరూపము

నిర్గుణుడు, నిరాకారుడూ అయిన భగవంతుడు తపోనిష్ఠులైన మహర్షులకు మాత్రమే ధ్యానంలో గోచరిస్తాడు. సామాన్యులనుద్ధరించడానికి ఆయనయే పరిపూర్ణులైన మహనీయుల రూపాలలో భూమిమీద లభిస్తుంటాడని భాగవతాది సద్గ్రంథాలు చెబుతున్నాయి. కాని అందరు మహనీయులుగానూ వున్న దైవమే సాయిగా ప్రత్యేకించి అవతరించినదని భక్తుల అనుభవాలు నిరూపిస్తున్నాయి. అందుకే ఆయన అద్వితీయ పూర్ణదత్తావతారము, సకల సాధుస్వరూపము.

శ్రీ నరసింగ్ మహారాజ్: సాకోరి నివాసి, హంసరాజ్, ఉబ్బసంతో బాధపడుతున్నాడు. అతనికి సంతానంగూడ లేదు. అతడు ఈ రెండు బాధలూ నివారించమని నాసిక్ నివాసి, దిగంబరీయైన నరసింగ్ అను సిద్ధపురుషుణ్ణి ఆశ్రయించాడు. అతని దేహాన్ని ఒక భూతమావేశించి సంతానం లేకుండా చేస్తోందని, సాయిబాబాను దర్శిస్తే ఆయన అతని చెంపమీద రెండు దెబ్బలు కొట్టి భూతాన్ని పోగొడతారనీ ఆ మహనీయుడు చెప్పారు. అతడు 1911లో సాయిని దర్శించగనే, అతడేమీ చెప్పకముందే సాయి అతని చెంపమీద రెండు దెబ్బలు కొట్టి, “దుష్టగ్రహమా, పో బయటకు!” అని గద్దించారు. కొద్దికాలానికి అతడికి సంతానం కల్గింది. ఈ మహనీయులిద్దరి ఆంతర్యము ఒక్కటేనని ఈ సంఘటన నిరూపిస్తున్నది.

దహనూ నివాసి హరిభావూకార్మిక్ 1917లో గురుపూర్ణిమనాడు సాయిని దర్శించి శెలవు తీసుకొని మశీదు మెట్లు దిగుతూ, ఆయనకొక రూపాయి దక్షిణయిస్తే బాగుండునని తలచాడు. శెలవు తీసుకొన్నాక ఆయనను తిరిగి దర్శించరాదని శ్యామా అతనిని పంపివేశాడు. అతడు నాసిక్లో దిగి ఆలయంలో ప్రవేశిస్తున్నాడు. ద్వారంవద్ద భక్తులమధ్యనున్న నరసింగ్ మహారాజ్, హరిభావూ చేయిపట్టుకొని, ‘నా రూపాయి నాకివ్వు!’ అన్నారు. ఆ రూపంలో సాయియే తానివ్వదలచినది స్వీకరిస్తున్నారని గుర్తించి సంతోషంగా సమర్పించాడు కార్మిక్. సాయి, నర్సింగ్ ఒక్కరే!

మౌల్వీసాహెబ్: ధనికుడైన షాపూర్షీకి సంతానంలేదు. యాత్రలు, దానాలు, శాంతులు చేసినా ఉపకరించలేదు. దాసగణు సలహాపై అతడు సాయిని దర్శించాడు. అతడి మొరవిని సాయి రూ. 5/-లు దక్షిణ కోరారు గాని, మరలా తమకిదివరకే 3 రూపాయల 14 అణాలు ముట్టోందని చెప్పి, 1 రూపాయి 2 అణాలు మాత్రమే తీసికొని ఆశీర్వదించారు. ప్రథమంగా శిరిడీ దర్శించిన షాపూర్షీకి సాయి మాటలర్థంగాక దాసగణునడిగాడు. అతడలోచిస్తే, ఒకరోజు నాందేడులో మౌల్వీసాహెబ్ అను సాధువును షాపూర్షీ సత్కరించాడని గుర్తొచ్చింది. నాటి ఖర్చులచీటీ చూస్తే 3 రూపాయల 14 అణాలు అయింది! ఆ రూపంలో అది సాయికే చెందినదని దాసగణు వివరించాడు. తర్వాత షాపూర్షీకి 12 మంది బిడ్డలుకలిగి, నలుగురు జీవించారు!

శ్రీ అక్కల్కోటస్వామి: అక్కల్కోటలో దత్తావతారమైన స్వామి సమర్థ (1856-78) నిర్యాణం చెందనున్నారు. భక్తుడు కేశవనాయక్ శోకిస్తుంటే, స్వామి తమ పాదుకలతనికిచ్చి, “నా అవతారం శిరిడీలో వున్నాను సేవించుకో!” అన్నారు. ఆ తర్వాత నాయక్ తన కొడుకును తీసుకొని శిరిడీ బయల్దేరాడు. రైల్వే శిరిడీ వెళ్ళేవారు కలసి సాయి

కేవలం పిచ్చిఫకీరని చెప్పారు. ఆయినా శిరిడీ చేరాక నాయక్ తో వారు గూడ మసీదువద్దకొచ్చారు. నాయక్ తో సాయి, “నువ్వు, నీ కుమారుడు రావచ్చు, తక్కిన వారొస్తే బ్రష్టులవుతారు!” అన్నారు. తర్వాత వేపచెట్టు నుండి కొద్ది ఆకులు అందరకూ పంచి, రుచి చూడమన్నారు. అవి నాయక్ లకు తియ్యగాను, మిగిలిన వారికి అతి చేదుగానూ వున్నాయి! సద్గురు భక్తులకు సంసారం మధురంగాను, విద్యాహంకారులకు చేదుగానూ వుంటుంది.

హరిశ్చంద్ర పితలే (బొంబాయి) కుమారుడి మూర్ఖవ్యాధి ఎన్ని వైద్యాలకూ లొంగలేదు. మిత్రుల సలహాపై సాయిని దర్శించగా, వారి ఆశీర్వచనంతో తగ్గింది. తర్వాత వారికి సెలవిస్తూ సాయి, “బాపూ, ఇదివరకు మీకు రూ. 2/- లిచ్చాను; ఇప్పుడు మరో రూ. 3/- లిస్తున్నాను. వీటిని గూడా పూజించుకో, మేలవుతుంది” అని 3 కాసులిచ్చారు. ప్రథమంగా శిరిడీ దర్శించిన పితలేకు ఆ మాటలర్థంగాక, ఇల్లుచేరి తన తల్లినిడిగాడు. ఆమె, “నీ చిన్నతనంలో మనం అక్కల్కోట స్వామిని దర్శించాము. అప్పుడాయన రూ. 2/- లిచ్చి పూజించుకోమన్నారు. మీ తండ్రి చనిపోయాక అవి కన్పించలేదు. ఆయనే మరల సాయిబాబా రూపంలో నిన్ననుగ్రహించారు” అన్నది.

అక్కల్కోట స్వామి నిర్వాణమయ్యాక భక్తుడు కృష్ణజీ తరచు వారి సమాధిని దర్శిస్తూండేవాడు. ఒకనాటిరాత్రి అతనికి స్వామి దర్శనమిచ్చి, ‘ఇప్పుడు అక్కల్కోటలో ఏముంది? నేనిప్పుడు శిరిడీలో వున్నాను. అక్కడ సేవించుకో!’ అన్నారు. మరురోజే అతడు శిరిడీచేరి, సాయిసన్నిధిలో ఆరుమాసాలున్నాడు; అలవాటు ప్రకారం అక్కల్కోట వెళ్ళడానికి అనుమతి కోరాడు కృష్ణజీ. సాయి, “ఇప్పుడు అక్కడేముంది? ఆ స్వామి యిప్పుడు నా రూపంలోనే వున్నారు. అక్కడకు వెళ్ళడమెందుకు?” అన్నారు.

నారాయణ్ (తాణే)కు ప్రమాదంగా జబ్బుచేసినపుడు మిత్రులు సాయిపటము, విభూతి యిచ్చారు. మరురోజే అతని జబ్బు తగ్గిపోయింది. అయినా దత్తావతారమైన అక్కల్కోటస్వామి పటం ప్రక్కనే ఫకీరైన సాయిపట ముంచకూడదని తలచి దూరంగా వుంచాడు నారాయణ్. నాటిరాత్రి స్వప్నంలో అతనికొక ఫకీరు దర్శనమిచ్చి, ‘ఆ ఫకీరు, స్వామీ వేరుకాదు!’ అని చెప్పాడు. మరురోజే అతడు సాయిపటాన్ని కూడా పూజలో పెట్టాడు. మరొకసారి ఆరతి సమయంలో బాపూసాహెబ్ జోగ్ కు అక్కల్కోట స్వామిగా దర్శనమిచ్చారు సాయి. బాబా, అక్కల్కోటస్వామి ఒక్కరే!

గురుఘోలపస్వామి: కోటిశ్వరుడు బూటీ (నాగపూర్) సాయి సన్నిధిలో వుంటున్న రోజులవి. ఒకరోజు ఉదయం సాయి లెండితోటకు బయల్దేరుతూ, “ఈ రోజు కాషాయం ధరిస్తాను” అన్నారు గాని; భక్తులు తెచ్చినా ధరించలేదు. మధ్యాహ్నానికి నాసిక్ నుండి మూలేశాస్త్రి అను శ్రోత్రియ బ్రాహ్మణుడు, బూటీతో పనిబడి శిరిడీ చేరాడు. ఇద్దరూ సాయిని దర్శించారు. బాబా తమ పైకంతో పండ్లుకొని భక్తులకు పంచారు. అప్పుడు బాబా చేతిలోని రేఖలు పరిశీలించాలని కోరాడు శాస్త్రి. బాబా నాలుగు అరటి పండ్లు ప్రసాదించి వూరుకున్నారు. చేయి చూడడానికి తాము మానవమాత్రులము గామని, నాలుగు పురుషార్థాలూ ప్రసాదించే దైవస్వరూపులమనీ వారి భావమేమో! తర్వాత బసకుచేరి స్నానంచేసి, అగ్నిహోత్రమారంభించాడు శాస్త్రి. మశీదులో ఆరతి సమయంలో బూటీని పిలిచి, “ఆ నాసిక్ బ్రాహ్మణుని దక్షిణ తీసుకురమ్మని చెప్పు!” అన్నారు బాబా. బూటీ ఆ మాట చెప్పగానే శ్రోత్రియుడైన తనను ముస్లిమైన బాబా అలా ఆజ్ఞాపించడం అతనికి చికాకన్పించింది. బూటీపై గౌరవంతో మాత్రమే అయిష్టంగా, శాస్త్రి మశీదు చేరి ముంగిట నుండే బాబాకు పుష్పాంజలి సమర్పించాడు. కాని అతనికి బాబా కన్పించలేదు. ఆ స్థానంలో అతని గురువు ఘోలపస్వామి కాషాయధారియై కూర్చుని వున్నారు! పట్టలేని సంతోషంతో శాస్త్రి మసీదు ప్రవేశించి తన గురువు పాదాలకు ప్రణమిల్లాడు. భక్తులందరూ ఆరతి పాడుతుంటే శాస్త్రి తన్మయత్వంతో తన గురునామం స్మరిస్తున్నాడు. కొంతసేపటికి అదే స్థానంలో సాయి కన్పించి దక్షిణ కోరారు. కులగర్వం, విద్యాగర్వం

నశించి ఆనందభాష్యాలు రాలుస్తూ దక్షిణ సమర్పించాడు శాస్త్రి. అతడి అనుభవం విన్నాకగాని నాటి ఉదయం కాషాయం ధరిస్తామన్న బాబా మాటలకు అర్థం భక్తులకు బోధపడలేదు. సాయి - ఘోలపస్వామి వేరుగాడు.

కాకా మేహ్‌పారాజ్: ఒకనాడు శిరిడీ వచ్చిన డా॥ పండిట్‌ను భక్తుడైన దాదాకేల్కర్ యింటికి వెళ్ళమని చెప్పి, దారిగూడా చెప్పారు సాయి. తర్వాత కొంతసేపటికి డాక్టరుతో కలిసి మసీదుచేరి బాబాను పూజించాడు కేల్కర్. అప్పుడు పండిట్, పశ్చెంలొని చందనం తీసుకొని బాబా నొసట పెట్టాడు. ఎవరినీ అలా చేయనివ్వని బాబా ఆనాడు వూరుకుంటే కారణమడిగాడు కేల్కర్. “అతనికి ధోపేశ్వర్‌లో కాకామహారాజ్ అనే బ్రాహ్మణ గురువున్నారు. నాలో వారిని దర్శించి అతడలా చేసాడు. నేనెలా కాదనగలను!” అన్నారు బాబా.

ఆ సాధువేదీ? : సగుణమేరూనాయక్ అనే యువకుడు నర్సేబావాడి అనే క్షేత్రం దర్శించి, శ్రీ వాసుదేవానంద సరస్వతి అను మహనీయుని చూచాడు. అతడిని చూస్తూనే ఆ యతి, “నీవొక మహనీయుని దర్పారుకు చెందినవాడివి. నీకంతకంటే యేం కావాలి?” అన్నారు. అతడికి ఆ మాటలర్థం కాలేదు. తర్వాత అతడు కాలేజీలో చదువుకుంటుండగా నాస్తిక ప్రభావానికి గురయ్యాడు. అతని సందేహాలు తీర్చలేక అతడి తండ్రి బాబాను దర్శించమని చెప్పాడు. అతడు 1912లో శిరిడీ వెళ్ళాడు. అతనిని చూస్తూనే అతని మాతృభాషయైన కన్నడంలో “దేవుడు లేడంటావేమి? నిశ్చయంగా వున్నాడు!” అంటూ అతని కళ్ళలోకి చూచారు బాబా. ఒక్క వాక్యంతో, చూపుతో సంశయాలన్నీ తీరిపోయాయి. తర్వాత అతడు మశీదుకెళ్ళి బాబాయొక్క దివ్యవర్చస్సుకు తన్మయుడై కన్నార్పక చూస్తూ కూర్చున్నాడు. సాయి నవ్వి, “ఏమిటి, పిచ్చివాడిలా అలా చూస్తావ్? నీవు బాల్యంలో పశువులను మేపుతుండగా వచ్చాను కదా! మరచావా? మన తల్లిదండ్రులిక్కడే వున్నారు, మనమిక్కడే వుండాలి!” అన్నారు. సగుణ్ యిల్లుచేరి, తన తల్లితో సాయి చెప్పినది విన్నవించాడు. ఆమె, “నీ 9వ ఏట నీవు పొలంలో పశువులను మేపుతుండగా ఒక సాధువు కన్పించి నిన్ను పిలిచారు. నీవు నాతో చెబితే నేను గూడ వారికి భిక్ష యిచ్చాను. అప్పుడు ఆయన నీతో, “నీవు నా చెంతకు ఎప్పుడొస్తావు? అని, ఆశీర్వదించి వెళ్ళిపోయారు” అన్నది. అంటే ఆ సాధువు తమ రూపమేనని సాయి తెలిపారు. అప్పుడుగాని శ్రీ వాసుదేవానందులు చెప్పిన మాటలకర్థం సగుణ్‌కు తెలియలేదు. తర్వాత అతడు జీవితాంతం శిరిడీలో వుండిపోయాడు.

శ్రీ గోపాల్‌దాస్: నాసిక్‌లో గోపాల్‌దాస్ మహారాజ్ అనే సిద్ధపురుషుడుండేవాడు. వారి భక్తులు డా॥ గణే బాబాను గూడా పూజించేవాడు. ఒకరోజు అతని మామగారు శిరిడీ వెళ్తుంటే నాసిక్‌లో గోపాలదాసుగారికి తన దక్షిణగా రూ. 5/-లు అందజేయమని యిచ్చాడు. నాటి సాయంత్రం రామాలయంలో సాధుసంతర్పణకని గోపాల్‌దాస్ స్వయంగా వంట చేస్తున్నారు. ఎందరో భక్తులక్కడ జేరారు. దక్షిణ అందజెయ్యడమెలా అని గణే మామగారు ఆలోచిస్తుంటే, స్వామి అతనిని పిలిచి, “1, 2, 3, 4, 5” అంటూ లెక్కించి దక్షిణ అడిగి తీసుకున్నారు. తర్వాత ప్రసాదమిచ్చి, “పరుగెత్తు, లేకుంటే బండి అందదు” అని నవ్వుతూ వీడ్కోలు చెప్పారు. అతడు శిరిడీ చేరగానే బాబా నవ్వుతూ ఆ సంఘటన తమకే జరిగినట్లు చెప్పారు. సాయి - గోపాలదాసు వేరు కాదు.

టెలుమాయున్ చక్రవర్తి గురువు: మహనీయుల మాటలు కొన్ని నిగూఢంగా వుంటాయి. శ్రీకృష్ణుడు తన జననానికి ఎన్నో యుగాలు ముందున్న వివస్వంతునికి యోగవిద్య ఉపదేశించానన్నాడు. యూదు జాతికి ఆది పురుషుడైన అబ్రహాముకు పూర్వమే తానున్నట్లు క్రీస్తు చెప్పాడు. అలానే బాబాగూడ ఒకసారి అన్నారు : “చాలాకాలం క్రిందట పైలానులో నేనొక సద్రాహ్మణునితో వున్నాను. నాకు అతడే భిక్ష యిచ్చేవాడు. ఈ రోజుల్లో అలాటివారు అరుదు. ఇప్పుడందరూ స్వార్థపరులే. ఇప్పుడతనెక్కడున్నాడో అల్లాకే ఎరుక! నేనంతకు కొన్నివేల సం॥ల పూర్వంగాడ వున్నాననుకో! నేనప్పటికే వృద్ధుడుగా ప్రయాగలో చుట్టకాలుస్తుండేవాణ్ణి. అక్కడ వీణ, చిరుతలు ధరించి, భజన

చేస్తుండే బ్రాహ్మణుడు నా వద్ద కొచ్చి, నమస్కరించి, 'ముకుంద్ బ్రహ్మచారి చేస్తున్న తపస్సు త్వరలో పూర్తవుతుంది. ఓరిమి వహించమని మీరతనితో చెప్పండి. నిజంగా యిది భగవదాజ్ఞ. నేనొక వ్రతమాచరిస్తున్నాను గనుక ఈ పని మీరే చేయాలి' అన్నారు. నేను ముకుంద్ నివసించే మఠానికి వెళ్ళాను. అది నీమ్గాఁవ్ గ్రామమంత పెద్దది. ముకుంద్, అతని శిష్యులూ నేను ముస్లిమునని తలచి, 'మేమిక్కడ అనుష్ఠానం చేసుకుంటున్నాము. నీ రాకవలన ఈ మఠం అపవిత్రమైంది. మేమంతా ఆత్మాహుతి చేసుకుంటాం. ఆ పాపం మీకు సంక్రమిస్తుంది' అన్నారు. నేను, 'అల్లామాలిక్!' అని చెప్పి, నేను చెప్పవలసిన మాట మనసుతోనే చెప్పి బయటకు వెళ్ళాను. బజారులో ఒక యువరాజు, అతని భార్య, కొద్దిమంది సేవకులూ కన్పించారు. ఆ యువతికి త్రాగే నీరు కావాలని భర్త అందరినీ అడుగుతున్నాడు. నా కమండలంలో నీరిచ్చాను. అవి త్రాగి ఆమె నా పాదాలపై పడింది. ఆమెను ఆశీర్వదించాను. వెంటనే యువరాజు మోకరిల్లి, 'నా గతి ఏమిటి? నాకు దిక్కెవరు?' అన్నాడు. నేను, "అమర్కోట వెళ్ళండి. అక్కడ మీకు కొడుకు పుడతాడు. అతడు ఈ దేశానికి రాజవుతాడు. నీకేమీ భయంలేదు" అని ఆశీర్వదించాను. వాళ్ళు అలాగే వెళ్ళారు. వారికి పుట్టిన బిడ్డడి పేరు జలాలుద్దీన్ మొహమ్మద్. అతడే తర్వాత అక్షర్ చక్రవర్తిగా కీర్తికెక్కాడు. అంతా భగవంతుని కృప. "

ఈ వృత్తాంతం వజ్రాలగని లాంటిది. అందులో ఎన్నో నిగూఢమైన సత్యాలు, చరిత్రగూడ దాగి వున్నాయి:-

(i) ముకుంద్ బ్రహ్మచారి వంటి ఆచార పరాయణులైన తపస్వులు, శిష్యులు, వారి మఠాలు, దేశంలో ఎన్నైనా వుండవచ్చుగాక; వ్యక్తిగతమైన వారి తపస్సులతో భగవంతుడు గూడా సంప్రీతుడై వుండవచ్చుగాక, కాని ఒక వంక బ్రహ్మజ్ఞానుల విషయంలో కులము, మతము, వారి పుట్టుపూర్వోత్తరాలు, బాహ్యమైన వారి వేషభాషలూ పట్టించుకొనక వారిని పూజించి, వారి హితవాక్కులకు విధేయులమై వుండాలని సర్వశాస్త్రాలు చెబుతున్నా, మతమౌఢ్యంతో ప్రజలు మహాత్ములను నిరసించటం దేశానికే అరిష్టం. ఒకవంక ముకుంద్ యొక్క ఈ వైఖరి గూర్చి చెబుతూనే మరొకవంక సాయి తాము చుట్టకాలుస్తున్నా గూడ ఒక సద్రాహ్మణుడు, భగవదాజ్ఞను పొందినవాడు గూడ, తమకు నమస్కరించారని చెప్పారు. ఈ పరమసత్యానికి చరిత్రలో లెక్కలేనన్ని తార్కాణాలున్నాయి.

(ii) మతద్వేషంతో సాటి మనిషియైన రాజకుమార్తెకు త్రాగడానికి నీరుగూడ యివ్వ నిరాకరించడం దైవనిర్ణీతమైన ధర్మానికే కళంకం. మానవులు ఏ దేశస్థులు, మతస్థులు అన్న ప్రమేయం లేకుండా సాటి మానవులపట్ల, మహాత్ముల పట్ల ప్రేమతో ధర్మబద్ధంగా నడుచుకుంటే దైవకృప లభిస్తుంది. లేకుంటే దేశానికి పతనము, పరాధీనమూ తప్పదని సూచించారు సాయి.

(iii) మహాత్ములకు మధ్య బాహ్యచారాలకు, మత భేదాలకూ అతీతమైన ప్రేమానుబంధాలుంటాయి. కనుకనే సాయికి ఆ సద్రాహ్మణుడు నమస్కరించాడు ; అంతకుముందు పైలానులో ఒక సద్రాహ్మణుడు సాయిని తన యింట వుంచుకొని నిత్యమూ ఆయనకు భిక్షనిచ్చేవారట.

పూర్వపు దితావేతారాలు గూడ వారి రూపాలే: సింధియాకు అందరూ కుమార్తెలే. అతడు 1903లో గాణ్గూపూర్ దర్శించి, తనకు కొడుకు జన్మిస్తే దర్శనానికి వస్తానని మ్రొక్కుకున్నాడు గాని, అది నెరవేరాక అతడు మ్రొక్కు తీర్చలేదు. అతడు 1914లో శిరిడీ దర్శించాడు. అతడిని చూస్తూనే సాయి ఉగ్రులై, "ఒక్క కొడుకు పుట్టాడని నీకింత గర్వమా? అంతటి అదృష్టం నీ రాతలో లేదు. నా శరీరం చీల్చి నీకొకణ్ణి ప్రసాదించాను" అన్నారు. 15వ శతాబ్దానికి చెందిన శ్రీ నృసింహ సరస్వతియే నేటి సాయిబాబా అని సింధియా గుర్తించాడు.

బాబా ఒకరోజు కథ చెప్పారు : "ఒకరోజు కొందరు ముస్లింలు వారితో విందారగించమని పట్టుబట్టారు. బ్రాహ్మణుడనైన నాకు మాంసాహారం నిషిద్ధమని చెప్పినా వారు వినలేదు. అప్పుడు నేను వంటకాలపై గుడ్డకప్పి

భగవంతుని ప్రార్థించాను. గుడ్డ తీసేసరికి ఆ మాంసం పెద్ద గులాబిపూలుగా మారింది. ఆ ముస్లిములు ఆశ్చర్యపడి క్రమాపణ వేడుకున్నారు. ” ఈ లీల మూడవ దత్తావతారమైన శ్రీ మాణిక్య ప్రభువుల చరిత్రలో జరిగింది. సాయి - మాణిక్య ప్రభువులూ ఒక్కరేనన్నమాట.

శ్రీ సాయి పూర్ణదత్తావతారము గనుక దత్తాత్రేయుడు త్రిమూర్త్యాత్మకుడు, పరబ్రహ్మ స్వరూపి. సృష్ట్యాదిలో సృష్టి స్థితిలయాలకు కారణమైన త్రిగుణాలే త్రిమూర్తులు. ఆయన యెప్పుడూ గురు స్వరూపియై, మునిజన వంద్యుడై, అన్ని మతాలవారినీ, వారి ధర్మాన్ని, పాత్రతనూ అనుసరించి అనుగ్రహిస్తూ వచ్చారు. (అందుకే పై వృత్తాంతంలో తాము ముకుంద బ్రహ్మచారిని అనుగ్రహించ బోయారు గాని అతడు నిరసించాడు. తత్ఫలితంగా ముకుందుకు జన్మాంతరంలో వ్యక్తిగతమైన ఉన్నతి కల్గినా, సార్వజనీనమైన అతని సంకల్పం నెరవేరలేదని తర్వాత వృత్తాంతం తెలుస్తుంది).

(iv) భక్తులకు తామే దత్తస్వామి, దత్తావతారములైన నృసింహ సరస్వతి, మాణిక్యప్రభు, అక్కల్కోట స్వామియని అనుభవాలిచ్చారు. అందుకే వారి చరిత్ర పారాయణ ఎంతో ఆవశ్యకమని ఆయన సూచించారు.

(v) అయితే సనాతన ధర్మమూర్తియైన దత్తస్వామి ఈ సాయి అవతారంలో ఫకీరుగా దర్శనమిచ్చారు. ఏకనాథునికి, వారి గురువైన జనార్ధనస్వామికి గూడ ఆయన దర్శనమిచ్చారు. అందుకే దత్తాత్రేయుడు కేవలం దేవతలలో ఒక్కరు మాత్రమేగాదు. అన్ని మతాలలోనూ మహనీయులుగా మానవాళికి యెప్పుడూ లభ్యమయ్యే సద్గురుత్వమే దత్తస్వామి. అందుకే అట్టివారి చరిత్రలన్నీ ఒకే రీతిగా వుంటాయి. హిందూ ధర్మంలో దత్తస్వామి, బౌద్ధంలో పద్మసంభవుడూ, ఇస్లాంలో ఖజీర్ మరియు మహబూబ్ సుభానీలుగా ఆ తత్వమే ప్రకటమైంది. వీరందరూ సంకుచిత మతోన్మాదాన్ని నిరసించి సామరస్యాన్నే బోధించారు.

ఫిబ్రవరి, 1918లో బాపూజీశాస్త్రి అను భక్తుడు గంగాజలంతో సాయిపాదాలు కడిగి, పూజించి, శివాజీ గురువైన సమర్థరామదాసస్వామి పుణ్య తీథియైన ‘దాసనవమి’కి సజ్జనగడ్ వెళ్ళడానికి అనుమతి కోరాడు. సాయి నవ్వి, “నేనే అక్కడా, యిక్కడా వున్నాను!” అని ఆశీర్వదించి పంపారు. బాపూజీ సజ్జనగడ్ వెళ్ళాడు. అక్కడ దాసనవమినాడు తెల్లవారు ఝామున 5 గంటలకు బాబా భౌతికంగా దర్శనమిచ్చారు. సాయియే సమర్థరామదాస స్వామిగూడా. సద్గురు భక్తుడు సర్వాన్నీ తన గురువులోనే చూచుకోవాలి.

సాయిబాబా ఒకప్పుడు అహ్మదాబాదునుండి వచ్చిన ఒక ముస్లిముకు మహమ్మదులవారి ఖలీఫా, హజరత్ ఆలీగా దర్శనమిచ్చారు. ఇటువంటి లీలలు సాయిబాబా తమ పూర్వజన్మలలోనే పరిపూర్ణుడైన దివ్యపురుషుడని నిరూపిస్తాయి. ఆయన ఈ జన్మలో ‘గోపాల్ రావ్ దేశ్ ముఖే’ ఉరఫ్ వెంకూసా కృపవలన పూర్ణుడైనట్లు తెలిపే కథ వాస్తవం కాజాలదు. చిత్రమేమంటే ముకుంద్ బ్రహ్మచారి గూర్చి సాయి చెప్పిన కథకు చారిత్రకమైన ఆధారమున్నది. నాటి మొగలు చరిత్రకారుడు ‘బిల్లి గ్రామి’ ఆ విషయం యిలా వ్రాశాడు :- ముకుంద్ అనే బ్రహ్మచారి మరుజన్మలో ముస్లిము రాజ్యాన్ని మనదేశంలో అంతమొందించాలన్న సంకల్పంతో ఘోర తపస్సు చేశారట. అతడే మరుజన్మలో అక్కరు చక్రవర్తిగా జన్మించి, తన పూర్వ సంస్కారాన్ననుసరించి కొందరు హిందూస్త్రీలను వివాహమాడి, తిలకధారణ మొదలైన కొన్ని హిందూ ఆచార సంప్రదాయాలను ఆదరించాడని నాటి ప్రజలనుకునేవారట.

కనుకనే శ్రీ సాయి, మహాసమాధి తర్వాత గూడ ప్రకటమైన మహనీయుల రూపాలలోగూడ విజయం చేయనున్న దత్తాత్రేయతత్వమే. బాబా మహాసమాధి చెందినపుడు హార్డా నివాసియైన సదాశివ్ ఎంతగానో కుమిలిపోయాడు. ఒకరాత్రి బాబా అతనికి స్వప్న దర్శనమిచ్చి, “ఇప్పుడు సాయి ఖేడాలో వున్నాను, వచ్చి దర్శించుకో!

శోకించకు” అన్నారు. ఆ కాలంలో ఆ ఊరిలో శ్రీ ధునీవాలా దాదా అనే మహాత్ములున్నారు. వారి దర్శనానికి వెళ్ళాడు సదాశివ్. కాని వారి స్థానంలో కొద్ది నిమిషాలు సాయిబాబా దర్శనమిచ్చారు. వారిద్దరూ వేరుగాదు. విదేశంనుండి రమణభక్తుడైన డోంగ్రే కుటుంబం మద్రాసు రాగానే కొందరు సాయిభక్తులు వారిని విరాళం కోరారు. “మేము రమణభక్తులము” అన్నారు శ్రీమతి డోంగ్రే. “శిరిడీ వెళితే రమణ మహర్షి సాయిబాబా వేరుకాదని మీకే తెలుస్తుంది” అన్నారు ఆ సాయిభక్తులు. కొంతకాలానికి బొంబాయినుండి శ్రీమతి డోంగ్రే, ఆమె స్నేహితురాలు శ్రీమతి భాట్కల్ శిరిడీ వెళ్ళారు. అక్కడ గురుస్థానంలోని సాయిపటంలో వారిద్దరికీ రమణమహర్షి దర్శనమయింది. వారెంతో తృప్తిపడి, అక్కడే సాయిబాబా జీవితచరిత్ర ఒకవారం పారాయణ చేశారు.

